

TÜRKİYE'DE SİYASİ PARTİLERDEKİ YANLIŞ MUHASEBE UYGULAMALARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ*

Özgün AKYOL

Doktora Öğrencisi

Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı

Milli Eğitim Bakanlığı

E-posta: ozgunakyol@hotmail.com

Fatma TEKTÜFEKÇİ

Doç. Dr.

Dokuz Eylül Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Muhasebe ve Finansman

Anabilim Dalı

Dokuzçesmeler Kampusü 35160 Buca / İZMİR

E-posta: f.tektufekci@deu.edu.tr

Özet

Siyasi partilerin, parti tüzel kişiliği adına gelir elde edip birtakım giderlere katlanırlarken bazen çeşitli yanlış muhasebe uygulamaları yaptıkları görülmektedir. Bu çalışmada, Anayasa Mahkemesi'nin siyasi parti mali denetimine ilişkin Ocak 2005-Temmuz 2011 dönem aralığındaki kararları incelenmiş ve yapılan yanlış muhasebe uygulamaları tespit edilmiştir. Ayrıca yanlış muhasebe uygulamalarının düzeltilmesine yönelik öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Siyasi Partiler, Muhasebe Sistemi, Mali Denetim, Yanlış Muhasebe Uygulamaları.*

Alan Tanımı: İşletme - Muhasebe

---

* Bu çalışmanın kuramsal yapısı D. E. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Muhasebe Programında Özgün AKYOL tarafından hazırlanan "Türkiye'de Siyasi Partilerdeki Mevcut Muhasebe Sisteminin İncelenmesi ve Denetimi" adlı yüksek lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır. Ancak çalışmanın uygulama kısmı özgün bir araştırma uygulaması olarak geliştirilmiş olup, tezde yer almamaktadır.

ACCOUNTING MISAPPLICATIONS IN TURKISH POLITICAL PARTIES AND SUGGESTIONS FOR SOLUTIONS

Abstract

It is seen that while the political parties are getting income and making some expenses on behalf of the party legal entity, sometimes they make some accounting misapplications. In this study, the judgement of the Constitutional Court in the range of the period January 2005-July 2011 about financial auditing of the political parties have been examined and accounting misapplications are defined. Besides the suggestions for correction of accounting misapplications are presented.

Keywords: *Political Parties, Accounting System, Financial Auditing, Accounting Misapplications.*

Jel Code: M41, M42, M48, C14.

1. GİRİŞ

Siyasi partilerce kaynakların nerelerde ve nasıl kullanıldığına yönelik bilgi ihtiyacı, ancak partilerin düzenli olarak sunacağı şeffaf, doğru, tam ve zamanında sunulmuş finansal tablolar ile karşılanabilir. Çalışmanın konusunu; siyasi partilerin mali denetimine yönelik Anayasa Mahkemesi'nin vermiş olduğu kararlar, gelirin sağlanması ve giderin gerçekleşmesi yönleriyle incelenerek partilerin yapmış oldukları yanlış muhasebe uygulamaları oluşturmaktadır. Bu amaçla siyasi partilerin gelir ve gider kaynakları ile mevcut muhasebe sistemleri hakkında kısaca bilgi verildikten sonra araştırma için seçilen dönemler itibariyle ilgili Anayasa Mahkemesi kararlarında yer alan siyasi partilere ait yanlış muhasebe uygulamaları belirlenerek irdelenecektir.

2. SİYASİ PARTİLERİN GELİR VE GİDER KAYNAKLARI

Siyasi partilerin; kurulması, faaliyetlerini sürdürebilmesi, düşünceleri doğrultusunda çeşitli yazılı veya görsel kaynaklar bastırabilmesi, seçim propagandalarını yürütebilmesi vb. için birtakım giderlere katlanılır ve gelir kaynaklarına gereksinim duyulur.

Siyasi partilerin finansman gereksinimini karşılayan kaynakların sınıflandırılması konusunda değişik görüşler bulunmaktadır. Bir görüşe göre partilerin gelirleri; iç finansman, parti dışındaki özel kişiler, şirketler ve çıkar gruplarının yaptığı bağışlar ile Devlet-Hazine Yardımı olmak üzere üç grupta (Yıldız,1996:1), diğer bir görüşe göre; esas faaliyet gelirleri ile diğer gelirler (Marşap ve

Akbulut,2003:37) ya da “parti içi gelirler” ve “parti dışı gelirler” olmak üzere iki grupta toplanabilir. Siyasi partilerin, parti amaçları doğrultusunda faaliyetlerini sürdürürken yapmış oldukları harcamalar; teşkilat giderleri, propaganda giderleri ve siyasi eğitim giderlerinden oluşmaktadır.

3. SİYASİ PARTİLERDEKİ MEVCUT MUHASEBE SİSTEMİ

Siyasi partilerin muhasebe sistemi; kayıt araçları, finansal raporlar ve denetim boyutuyla kısaca özetlenebilir.

3.1. Siyasi Partilerde Belge ve Defterler

Anayasa Mahkemesi'nin denetimine tabi olan siyasi partiler, denetim sırasında defterlerine yapmış olduğu gelir ve gider kayıt ve işlemlerini, dayanağı olan belgeler ile ortaya koymak zorundadır. Belgeler, alınan ve verilen belgeler olmak üzere ikiye ayrılır. “Alınan Belgeler”, siyasi partilerin çeşitli amaçlarla yapmış oldukları harcamalar karşılığında aldıkları fatura vb. gibi belgeler iken, “Verilen Belgeler” ise, partilerin, siyasi faaliyetlerini ve finansal işlemlerini yürütürken elde edeceği gelirler dolayısıyla kendilerinin hazırladıkları ve düzenledikleri gelir makbuzu gibi belgelerdir (Mehter,2008:21). Yapılan işin ne olduğu ve Yasanın belirttiği tüm bilgilerin eksiksiz olarak bu belgelerde yer alması gerekir. Belgeye dayalı olmayan parti harcamaları, mali denetimde kesin olarak kabul edilmeyip, hazineye gelir olarak kaydedilmektedir.

SPY' in 60. maddesine göre siyasi partilerin tutmak zorunda oldukları defterler; Üye Kayıt Defteri, Karar Defteri, Gelen Giden Evrak Kayıt Defteri, Gelir ve Gider Defteri, Demirbaş Eşya Defteri'dir. Siyasi partiler bu defterlerin yanı sıra, parti organ ve kurullarınca tutulmasında yarar görülen diğer defterleri de parti tüzüğü ve iç yönetmeliğinde göstermek şartıyla tutabilirler.

Türkiye'deki siyasi partiler muhasebe kayıtlarını nakit esasına göre tutmakta, elde ettikleri tüm nakdi ve gayri nakdi varlıkları gelir, harcamaları da gider olarak kaydetmektedirler. Gelirler tahsil edildiğinde, bütün harcamalar ödendiğinde Gelir ve Gider Defteri'nde gösterilmektedir (Akyol,2009:87).

3.2. Siyasi Partilerde Finansal Raporlama

Siyasi partilerin bir takvim yılı içerisinde yapmış oldukları finansal işlemleri sonucunda ortaya çıkan “gelir ve gider çizelgesi” olarak finansal raporlar, kesip hesap çizelgeleri ve birleşik kesin hesap çizelgelerinden oluşur. Siyasi partilerin yıl içinde yapmış oldukları gelir ve giderlerin yılsonundaki envanteri olarak tanımlanan kesin hesap; parti örgütlerince ve genel merkezce hazırlanan, denetim için Anayasa Mahkemesi'ne verilen ait olduğu dönemin hesap sonuçları yer alan

çizelgelerdir (Mehter,2008:26). SPY' in 73. maddesine göre; parti merkezi ve bağlı ilçeleri de kapsamak üzere iller teşkilatı, her bütçe yılını izleyen Nisan ayı sonuna kadar, bir önceki yıla ilişkin uygulama sonuçlarını gösteren kesin hesaplarını hazırlarlar. İl teşkilatından parti merkezine gönderilen kesin hesaplar ile parti merkezine ilişkin olan kesin hesaplar, merkez karar ve yönetim kurulunca da incelenerek karara bağlanır. Böylece kesin hesapların birleştirilmesiyle “birleşik kesin hesaplar” ortaya çıkar ve partinin tüm gelir ile giderlerinin topluca gösterilmesi sağlanır. Partilerin gelir ve gider tahminlerini yaptıkları yıllık bütçeleri de göz ardı etmemek gerekir.

Muhasebe politikaları, finansal tabloların hazırlanmasında ve sunulmasında işletmeler tarafından kullanılan belirli ilkeler, esaslar, gelenekler, kurallar ve uygulamalardan oluşmaktadır (TMS 8/prg.5). Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle muhasebe ve finansal raporlama standartları kapsamında tahmin değişiklikleri ileriye, politika ve hatalar ise geriye dönük düzeltilenektir. Siyasi partilerde de şeffaflık için benzer düzeltmelerin yapılması gereği açıktır.

3.3. Siyasi Partilerde Denetim

Siyasi partilerin denetimi; Anayasa Mahkemesi tarafından yapılmakta olup denetimde, partilerin SPY ile belirlenmiş düzenlemelere uygun bir şekilde davranıp davranmadığı incelenmektedir. Birleşik kesin hesapların parti genel başkanı tarafından Anayasa Mahkemesi'ne gönderilmesi ve Mahkeme'nin de parti hesaplarını inceleyerek bir yargıya varması siyasi partilerin “mali denetim süreci” olarak adlandırılmaktadır. SPY' in 74. maddesine göre, siyasi partilerin birleşik kesin hesaplarını Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesi'ne vermesi gerekmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin mali denetim sonucunda vereceği kararlar SPY' in 75. ve 76. maddelerinde düzenlenmiştir. Bu maddelere göre mahkeme; denetim sonucunda hesabın doğruluğuna ve uygunluğuna karar verilmesi, hazinece el koyma ile paraya çevirme olmak üzere üç tür karar verebilir.

4. SİYASİ PARTİLERDE YANLIŞ MUHASEBE UYGULAMALARINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

4.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Araştırmanın amacı; Türkiye'deki siyasi partilere yönelik Anayasa Mahkemesi'nin vermiş olduğu mali denetim kararları baz alınarak, partilerce yapılmış yanlış muhasebe uygulamalarının ortaya konulmasıdır. Araştırmanın kapsamını; ülkemiz siyasi partilerinin yanlış muhasebe uygulamalarına yönelik

olarak Anayasa Mahkemesi'nin Ocak 2005 ila Temmuz 2011 dönem aralığında vermiş olduğu toplam 236 adet mali denetim kararı oluşturmaktadır.

4.2. Araştırmanın Anakütlesi ve Örneklemi

Araştırmanın anakütlesi, Anayasa Mahkemesi'nin Ocak 2005 ila Temmuz 2011 döneminde verdiği mali denetim kararlarından oluşmaktadır. Söz konusu kararlar parti ayırımına gidilmeksizin tümüyle uygulamaya dahil edildiğinden araştırmanın anakütle ve örneklem kümesi aynı olmaktadır.

4.3. Araştırmanın Yöntemi ve Tekniği

Araştırmada öncelikle konuya ilişkin yazın taraması yapılmıştır. Kuramsal bilgi web tabanlı tarama araştırması ile desteklenmiştir. Araştırma betimleyici bir nitelik taşımaktadır. Toplanan verilerin analizi için Microsoft Office Excel programı kullanılmış, araştırmadan elde edilen değişkenler betimsel istatistikî olarak analiz edilmiştir.

4.4. Araştırmanın Dönemi ve Kısıtları

Araştırma, Nisan-Temmuz 2011 dönemi arasında periyodik aralıklarla yapılan web tabanlı tarama sonucu elde edilen bulgulardan oluşmaktadır. Ocak 2005 ila Temmuz 2011 dönem aralığında yayımlanan tüm Resmi Gazeteler interaktif ortamda taranmış ve Anayasa Mahkemesi kararları incelenmiştir. 2005 öncesi dönemlerde Resmi Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesi kararlarının karmaşık yapıya sahip olması ve ayrıştırılamaması ile siyasi partilerin denetime tabi tutulmuş kesinhesaplarının yıllar itibariyle gösterdiği değişkenlik araştırmanın kısıtları arasında yer almaktadır.

4.5. Bulgular ve Değerlendirmeler

Betimsel istatistikî analizle web tabanlı tarama sonucu toplanan verilerin dağılımı Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1'deki dağılımdan da görüleceği üzere, yapılan frekans analizi sonucu; Anayasa Mahkemesi'nce ilgili dönem aralığında toplam 236 adet mali denetim kararı verildiği, bu kararlardan 150 adedinin herhangi bir yanlış muhasebe uygulaması içermediği, 86 adedinin ise çeşitli yanlış muhasebe uygulamaları içerdiği tespit edilmiştir. Mevcut verilere göre yanlış muhasebe uygulamalarına ilişkin kararların en çok 2006 yılında, olmayan kararların ise 2003 yılında yoğunlaştığı; buna karşılık yanlış muhasebe uygulamalarına ilişkin kararların 2009 ve 2010 yıllarında, ilgili yıllarda yapılan denetim sayısının az oluşundan dolayı hiç oluşmadığı, benzer nedenle 2010 yılında yanlış olmayan uygulamalara

ilişkin kararların hemen hemen hiç olmadığı görülmüştür. Ayrıca Ocak 2005 ile Temmuz 2011 dönem aralığında yayımlanan kararlar inceleme konusu olmasına karşın, siyasi partilerin denetime tabi tutulmuş kesinhesaplarının yıllar itibariyle göstermiş olduğu değişkenliğin Anayasa Mahkemesi'nin yapısal işleyişinden kaynaklandığı belirlenmiştir.

Tablo 1: Anayasa Mahkemesi'nin Vermiş Olduğu Mali Denetim Kararlarının Yanlış Muhasebe Uygulamalarını İçerip İçermemesi Yönünden Yıllar İtibariyle Frekans Dağılımı

Yıllar	Yanlış Muhasebe Uygulamalarına İlişkin Karar Sayısı (Adet)	Yanlış Olmayan Muhasebe Uygulamalarına İlişkin Karar Sayısı (Adet)	Toplam Karar Sayısı (Adet)
1998	4	2	6
1999	3	7	10
2000	5	7	12
2001	7	9	16
2002	10	20	30
2003	8	31	39
2004	11	21	32
2005	9	20	29
2006	16	13	29
2007	9	9	18
2008	4	6	10
2009	0	4	4
2010	0	1	1
Toplam	86	150	236
Toplamın Yüzdesele Dağılımı (%)	36	64	100

Kaynak: Anayasa Mahkemesi'nin Ocak 2005-Temmuz 2011 döneminde vermiş olduğu mali denetim kararlarından yararlanılarak tarafımızca oluşturulmuştur.

SPY' in partilerin muhasebe uygulamalarına kaynak teşkil eden 60. ila 75. maddeleriyle, Anayasa Mahkemesi'nin siyasi partilerin mali denetimlerine yönelik olarak vermiş olduğu kararlara istinaden ilgili dönem aralığında yanlış muhasebe uygulamasına yol açan nedenler, benzer özellikler taşıyıp taşıyamama durumlarına göre sınıflandırıldığında ortaya çıkan gruplar itibariyle frekans dağılımı ve yüzdeler Tablo 2'deki gibidir.

Tablo 2'deki dağılımdan görüleceği üzere; gruplama bazında Anayasa Mahkemesi'nin vermiş olduğu yanlış muhasebe uygulamalarına ilişkin toplam 114 adet kararın olduğu tespit edilmiştir. Yüzdesele dağılımından; giderlere ilişkin

usullere uyulmaması nedeniyle ortaya çıkan yanlış muhasebe uygulamalarının % 63 ile en yüksek paya sahip olduğu; buna karşılık, gelirlere ilişkin usullere uyulmaması ile gelir ve gider belgelerine ilişkin eksikliklerin % 7'lik oranlarla son sırada yer aldıkları görülmektedir.

Tablo 2: Yanlış Muhasebe Uygulamalarına Yol Açan Nedenlerin Frekans Dağılımı

Yanlış Muhasebe Uygulamasının Nedenleri	Yanlış Muhasebe Uygulamasına İlişkin Karar Sayısı (Adet)	Yanlış Muhasebe Uygulamasına İlişkin Kararın Yüzdesele Dağılımı (%)
Giderlere İlişkin Usullere Uyulmaması	72	63
Gelirlere İlişkin Usullere Uyulmaması	8	7
Defterlerle İlgili Gereken Sorumluluklara Uyulmaması	16	14
Gelir ve Gider Belgelerine İlişkin Eksiklikler	8	7
Kesinhesap, Defter ve Belgelerin Teslimine İlişkin Usullere Uyulmaması	10	9
Toplam	114	100

Kaynak: Anayasa Mahkemesi'nin Ocak 2005-Temmuz 2011 döneminde vermiş olduğu mali denetim kararlarından yararlanılarak tarafımızca oluşturulmuştur.

Siyasi partilerin sık karşılaştıkları bu yanlış uygulamaların kapsamaları geniş olmakla birlikte, kalemler itibariyle ön plana çıkan bazı temel uygulamaların kendi grubu içerisinde örnek somut uygulaması Tablo 3'deki gibidir.

Tablo 3'deki grup bazında yanlışlıklar incelendiğinde; gerek ilgili kalemlere istinaden SPY' de belirtilen usul ve esaslara uyulmamasının gerek muhasebe mantığından uzak işleyişin bu tür uygulamalarına yol açtığı görülmüştür.

Tablo 3: Yanlış Muhasebe Uygulamalarının Grup İtibariyle Temel Kaynağı ve Örnekleri

Yanlış Muhasebe Uygulamasının Nedeni	Kaynağı ve Anayasa Mahkemesinin Vermiş Olduğu Kararlardan Örnekler
<i>Giderlere İlişkin Usullere Uyulmaması</i>	Siyasi partilerin amaçlarına uygun olmayan ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabul görmesi mümkün olmayan harcamaların varlığından kaynaklanmaktadır. Partide koruma görevlisi olarak çalışan bir kişinin ameliyat ücretlerinin, saymanlık görevini yürüten bir parti görevlisine ait cep telefonu faturaları ile kişisel bakım ve temizlik ürünlerinin, parti adına kayıtlı olmayan otolara ait yedek parça harcamalarının vb.nin parti kasasından karşılanması bu tür uygulamaya örnek olarak gösterilebilir.
<i>Gelirlere İlişkin Usullere Uyulmaması</i>	Kaynağı belirsiz gelir sağlanması, yasaya aykırı olarak partiye bağış kabul edilmesi ve kredi ile borç alma yasağına uyulmamasından ortaya çıkmaktadır. Partiye kişi başı yapılabilecek bağış tutarının üzerinde bağış yapılması, taşıt alımı için kredi çekilmesi vb. bu tür uygulamaya örnek oluşturur.
<i>Defterlerle İlgili Gereken Sorumluluklara Uyulmaması</i>	SPY' in 60. maddesine aykırı olarak kayıtların usulüne uygun açıklama içerir şekilde tutulmaması, yevmiye defterinin zamanında tasdik ettirilmemesi, defter-i kebirde sayfa numarası verilmemesi veya bu defterlerin zamanında ya da hiç tasdik ettirmemesinden kaynaklanmaktadır. Kayıtların usulüne uygun açıklama içermeden tutulması, yevmiye defterinin zamanında tasdik ettirilmemesi vb. bu tür uygulamaya örnek olarak verilebilir.
<i>Gelir ve Gider Belgelerine İlişkin Eksiklikler</i>	Gelir gider belgelerinde yer alan tutarlardan farklı tutarlarda kayda alma, gelir gider belgelerini kayda almama, belgeler üzerinde tahrifat yapma, belgelerin mükerrer kaydı, belge düzeninde eksiklik, belgelerin gerekli bilgileri içermemesi gibi nedenlerden kaynaklanmaktadır. Örnek olarak ilgili gelir ve gider belgelerinin kayda alınmaması ya da belgelerdeki tutardan farklı kaydedilmesi verilebilir.
<i>Kesinhesap, Defter ve Belgelerin Teslimine İlişkin Usullere Uyulmaması</i>	Kesinhesap, defter ve belgelerin Anayasa Mahkemesi'ne iletilmesine ilişkin SPY' de belirtilen sürelerle uyulmaması nedeniyle ortaya çıkmaktadır.

Kaynak: Anayasa Mahkemesi'nin Ocak 2005-Temmuz 2011 döneminde vermiş olduğu mali denetim kararlarından yararlanılarak tarafımızca oluşturulmuştur.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Siyasi partilerin faaliyetlerini sürdürebilmesi için mevcut kaynaklarını verimli bir şekilde kullanması gerekmektedir. Aksi takdirde Anayasa Mahkemesi'nce verilecek ve parti kasasından hazineye devrolunacak tutarlar, partinin kaynak kaybı yaşamasına neden olacaktır. Bu çalışmada, yapılan frekans analizi sonucu Anayasa Mahkemesi'nce Ocak 2005 ila Temmuz 2011 dönem aralığında toplam 236 adet siyasi parti mali denetim kararı verildiği, bu kararlardan 86 adedinin çeşitli yanlış muhasebe uygulamaları içerdiği tespit edilmiştir. Gruplama bazında

ise toplam 114 adet karar verildiği ve giderlere ilişkin usullere uyulmaması nedeniyle ortaya çıkan yanlış muhasebe uygulamalarının % 63 ile en yüksek paya sahip olduğu belirlenmiştir.

Partilerce, yanlış muhasebe uygulamalarına yönelik gruplama bazında şu hususlara dikkat edilmesi gerekmektedir:

- Muhasebenin kişilik kavramı; *giderlere ilişkin usuller* nedeniyle ortaya çıkması muhtemel kayıpların önlenmesi için partilerin giderlerinin parti amaçları doğrultusunda ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış olmasını gerektirir.
- *Gelirlere ilişkin usullerine* yönelik, SPY' in 66. ve 67. maddelerinde siyasi partilere bağış yapabilecek kişi ve kurumlar ve bunlardan alınabilecek yıllık bağış sınırları ile partilerin kredi ve borç alamayacakları hüküm altına alınmıştır.
- *Defterlerle ilgili uyulması gereken sorumluluklar* kapsamında; partilerce tutulacak defterlerin SPY' in 60. maddesi doğrultusunda zamanında tasdik ettirilmesi, açıklama içerir, belgeye dayalı ve sıra numarası dahilinde tutulması gerekir.
- *Gelir ve gider belgelerine ilişkin* olarak; partilerce yapılan giderlerin ve sağlanan gelirlerin SPY' in kabul ettiği çerçevede bir belgeye dayanması, söz konusu belgelerin tahrifat yapılmadan ve mükerrer olmayacak şekilde kayıtlara alınması esastır.
- *Kesinhesap, defter ve belgelerin teslimine ilişkin usuller* konusunda; partilerce hazırlanmış bulunan kesinhesapların SPY' in 74. maddesindeki Haziran ayı sonuna kadar, kayıtlara kaynak teşkil eden defter ve belgelerin ise Anayasa Mahkemesi tarafından verilen ilk inceleme kararından itibaren bir ay içerisinde Anayasa Mahkemesi'ne verilmesi zorunluluğu hükmüne uyulmalıdır.

SPY' de yer almamakla beraber, siyasi partilerin mali denetimine ilişkin olarak Anayasa Mahkemesi'nin kararları incelendiğinde Mahkemenin önerilerde bulunduğu da görülmektedir. Söz konusu öneriler de ayrıntılı bir şekilde ele alınıp irdelenebilir.

Çalışmada, ülkemizdeki siyasi partilerdeki yanlış muhasebe uygulamaları bir bütün olarak ele alınmıştır. Ayrıca araştırma, partiler bazında ayrıştırılarak daha kapsamlı bir şekilde incelenebilir. Bu çalışmada konunun bütünsel bakış açısıyla uygulama yönlü irdelenmesi muhasebe yazınına özgün bir araştırma olarak katkı sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

AKYOL, Özgün. “Türkiye’de Siyasi Partilerdeki Mevcut Muhasebe Sisteminin İncelenmesi ve Denetimi”, (Çevrimiçi Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2009.

MARŞAP, Beyhan ve Yıldız AKBULUT. “Türkiye’de Siyasi Partilerce Uygulanan Muhasebe Sisteminin Değerlendirilmesi ve Kamuyu Aydınlatma İlkesi Açısından Siyasi Partilerde Uygulanacak Muhasebe Sistemi ve Muhasebe Denetimi Önerisi”, Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi. Sayı:7, Yıl: 2003, ss. 35-58.

MEHTER, Hamdi. Siyasi Partilerin Mali İşlemleri ve Denetimleri, Ankara: TÜRMOB Yayınları, 2008.

TMS 8: Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar, 20.10.2005 tarih ve 25972 sayılı Resmi Gazete (Standart ilgili tebliğler aracılığıyla güncellenmiştir).

YILDIZ, Ahmet. “Siyasi Partilerin Finansmanı (Almanya, İtalya, İngiltere, Fransa ve ABD Örnekleri)”, Türkiye Büyük Millet Meclisi Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü Araştırma Servisi Raporu, Haziran 1996.

Resmi Gazete internet sitesi, <http://www.resmigazete.gov.tr>

2820 No.lu Siyasi Partiler Yasası 24.04.1983 tarih ve 18027 sayılı Resmi Gazete (Yayımlandığı Düstur: Tertip: 5, Cilt: 22, Sayfa: 290).